

Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü ile Genel Lise Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Eğitimi Alma Durumlarına Göre Temel Değer Düzeylerinin İncelenmesi*

A Study of Basic Value Level Education of Students Who Study at The Painting Department of Anatolian Fine Arts And Sports High School And Public High School Students According to Their Receiving Visual Arts Education

Sevtap KANAT**

Özet

Bu araştırmanın amacı, Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü öğrencileri ile Genel Liselerde öğrencilerin görsel sanat eğitimi alma durumlarına göre temel değer düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenmesidir.

Araştırmanın örneklemi, 3116 öğrenci oluşmuştur.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, Kişisel Bilgi Formu ve Schwartz Portre Değerler Anketi kullanılmıştır.

GSSL(RB) ile GL öğrencileri arasında temel değerler bakımından GSSL(RB) öğrencilerinin lehine anlamlı fark bulunmuştur. Temel değerler alt boyutlarına ilişkin yapılan analiz sonucunda ise evrenselcilik, özyönelim, başarı, uyarılım ve iyilikseverlik gibi boyutlarda GSSL(RB) öğrencilerinin lehine GL öğrencilerinden anlamlı farklılıklar taşıdığı bulgusuna ulaşılmıştır. Güç, hazcılık, geleneksellik, uyma ve güvenlik alt boyutlarında ise iki okul türü arasında anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır.

Anahtar Sözcükler: Görsel sanatlar eğitimi, değer, değerler eğitimi, Genel Lise (GL), Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi (GSSL)

*Bu çalışma 2012 yılında Gazi Üniversitesinde doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

**Yrd. Doç. Dr. Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı.

Abstract

The aim of this research is to decide whether there is a significant connection between the basic value level of students who study at the Painting Department of natolian Fine Arts and Sport High School and Public High School students and their receiving art education.

The sample of the research consists of 3116 students.

There is a meaningful difference on behalf of students of AFASHS (PD) between the students of AFASHS (PD) and PHS's students in terms of basic values. In the analysis of the results of sub-dimension of basic values a meaningful difference was observed on some dimensions such as universalism, self tendency, success, stimulation, kindness on behalf of students of AFASHS in comparison with PHS's students. There weren't any significant differences between two kinds of schools in other subdimensions such as strength, hedonism, self tendency, obedience and security.

Keywords: visual art education, value, value education, Fine Arts and Sport High School , Public High

Giriş

Teknolojik gelişmeyle birlikte sosyal hayatta ve eğitimde önemli değişiklikler yaşanmaktadır. Siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel alanlarda pek çok gelişmeye imkân sağlarken; bireyselliğin önem kazanması, insanların birbirlerinden uzaklaşarak yalnızlaşmaları toplumsal çözülmeyle de beraberinde getirmiştir.

Toplumda yaşanan sorunlar; madde bağımlılığının artması, boşanma oranının artması, adi suç niteliğindeki suçların çoğalması, , intihar, sevgi ve saygının azalması, ahlaki yozlaşma, menfaatlerin her şeyin önünde yer alması vb olumsuzluklar sıralanabilir.

Örneğin, DSÖ'nün (Dünya Sağlık Örgütü [DSÖ], 2002) şiddet ve sağlık üzerine yayınladığı rapora göre, dünyada yaşanan ölüm sebepleri arasında şiddetin neden olduğu olaylar ilk sırada yer almaktadır. Rapora göre, her yıl dünya genelinde 1.6 milyon insan şiddet olayları sebebiyle hayatını kaybetmekte ve bu sayıdan daha fazlası da psikolojik, cinsel, akıl sağlığı problemleri yaşamaktadır. Bu rapor öncesinde yine DSÖ (2002) tarafından yapılan dünyadaki ölüm sebepleri araştırmasında da, kişiler arası şiddete bağlı oranın %10, savaşlara bağlı oranın %6, kişinin kendine uyguladığı şiddet sebebiyle

meydana gelen ölüm oranının %16 olduğu görülmektedir (Akt: Taşkesen; 2011,1).

Okullarda da kaydedilen şiddet ve saldırganlık eğilimiyle birlikte öğrenci yaralanması veya ölümü ile sonuçlanan pek çok olay tespit edilmiştir. Öğrencilerin kesici alet taşımaları, öğretmenlerine ve birbirlerine cinsel içerikli taciz ve sarkıntılık yapmaları, çete kurmaları veya kurulmuş olan çetelere katılmaları, yalan söylemeleri, hırsızlık, saygısızlık yapmaları, okul eşyalarına zarar verme ve zorbalık gibi istenmeyen davranışların yoğunluğunun giderek arttığı görülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından (2006) UNICEF, akademisyenler, kurumlar ve birimlerin katılımları ile Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Strateji ve Eylem Planı başlıklı bir çalışma yapılmış ve bu amaçla beş yıllık strateji ve eylem planı hazırlanmıştır. Yapılan çalışmanın sonucunda, okullarda yaşanan olayların çocuklar arasında yaşanan günlük çekişmelerden ayırt edilerek incelenmesi ve şiddet olaylarını tek bir nedene bağlanmaması gerektiği vurgulanmıştır. Yaşanan şiddet olaylarının nedenleri konusunda ise, toplum katmanlarının farklı söylem ve değerlendirmelerde bulunduğu ifade edilmiştir. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de bu konu ile ilgili pek çok araştırma yapılmış ve yapılmaya da devam edilmektedir. İstenmeyen davranışların oluşum sebepleri, sonuçları ve nasıl önlenecekleri konusu eğitimcilerin öncelikli ilgi alanı olmuştur.

...Bireyi, aileyi, yaşadığımız toplumu ve dünyayı tehdit eden risk ve sorunların çözümünde, toplumsal yaşantımızın temel yapısını oluşturan milli, manevi, sosyal, ahlâki ve kültürel değerlerimizden olan yardımlaşma, dayanışma, hoşgörü, misafirperverlik, vatanseverlik, doğruluk, iyilik, temizlik, çalışkanlık, dürüstlük, sevgi, saygı, duyarlı olma, adil olma, paylaşımcı olma gibi kazanımlarımız en önemli referans kaynağımızdır (TTKB Genelge 2010/53). Bu kazanımların elde edilmesinde, değerler eğitimi önemli bir etkisi vardır. Değerler insanların duygu, düşünce ve davranış boyutlarıyla yakından ilgilidir. Değerler toplumların oluşmasında, gelişmesinde ve devamlılığında büyük bir öneme sahiptir

Devletler kendi toplumsal ve siyasal kültürleri ile milli birlik ve benliklerini gelecek nesillere doğru bir şekilde aktararak devamlılığı sağlamak için okullarda toplumun ortak ürünü olan değerlerin planlı ve doğru bir şekilde aktarılmasını ister. (Türk,2009:1).

Eğitimde duyuşsal boyutun ihmal edilmesi, insanların sahip oldukları önemli potansiyellerini kullanamamalarını beraberinde getirecektir. Duygular, tercihler, sevinçler, duygulanımlar, inançlar, beklentiler, tutumlar, takdir duyguları değerler, ahlak ve etik değerler vb. öğelerden oluşan duyuşsal boyut hem bireysel hem de toplumsal yaşam için vazgeçilmez bir boyuttur. Bu bağlamda duyuşsal boyutun öğelerden oluştuğu, değerlerin de insan yaşamında önemli bir role sahip olduğu vurgulanır (Dilmaç: 2007,6). Dolayısıyla, günümüzde temel değerler okul programları kapsamında ele alınarak kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu kazanımları sağlayacak disiplinlerden biride sanat eğitimi olduğu çalışmalarda sıklıkla karşılaşılmaktadır. Öğrenciler müzik ve resim gibi uğraş dallarından herhangi birine yönlendirilmesi durumunda olumsuz davranışların giderek azaldığı görülmüştür. Bilindiği üzere sanatsal faaliyetlerinin insanın ruhunda bir arınma sağladığı düşüncesi Aristo'ya kadar dayanır. Aristo, sanatın amacını sadece estetik haz uyandırmak olmayıp, sanat yapıtı sayesinde ruhun kötülüklerden arınması olarak açıklıyordu. "Tragedyanın ödevi, acıma ve korku duyguları uyandırıp ruhu tutkulardan temizlemektir." (Aristoteles 1993: 22)

Tolstoy da sanatın görevini, "insanların esenliğinin, onların bir araya gelmelerinde, birleşmelerinde olduğu gerçeğini akıl alanından duygu alanına geçirmektir; sanatın akıl alanından duygu alanına geçireceği bir başka gerçek de, varlığını sürdürmekte olan şiddetin egemenliğinin yerini ilahi egemenliğin, başka bir deyişle hayatımızın en yüce amacı olarak bizlere sunulmuş olan sevginin egemenliğinin alması gerektiğidir." (Tolstoy, 2007: 231). şeklinde ifade etmektedir.

Suut Kemal Yetkin, insanın gelişiminde bilimsel yöntemin varlığının yanında sanat eğitiminin de önemini vurgular. Çünkü insan yalnız akıl ve zekâya değil, aynı zamanda duygulara da sahiptir. Yaşamımız boyunca edindiğimiz deneyimlerin niteliğini değerlendirmemize olanak veren duyum ve duygularımızı bir yana bırakamayız. Gerçekçi bir eğitim, bilim ve sanatın ayrılmaz işbirliğine bağlıdır. Sanat eğitimi sayesinde, bireyin düşünce sistemi, olayları ele alış biçimi, kendisine ve çevresine karşı olan tutumları, estetik anlayışı ve sanat ürünlerine bakış açısı değişerek gelişme gösterir (Şirin, 2007: 6).

Sanat eğitimi özgür, barışçıl, insancıl, yaratıcı, toplumuyla bütünleşmiş, değişen şartlara göre kendini yenileyebilen, geleceğin izlerini yansıtan bireylerin yetişmesi için vazgeçilmez bir dünyadır. Sanat eğitimi ile öğrenciler fikir ve duygularını farklı şekillerde ifade edebilirler. Soyut

düşünce ve duygularını ifade etmeleri için hem sözel hem de sözel olmayan yöntemlerin olduğunu, yaratıcı zekâlarına güvenmeyi, bazı problemlerin birçok farklı yöntemlerle çözülebileceğini öğrenirler. Algısal, yorumsal ve çözümsel yetilerini genişletirler. Görsel imgelerle anlam bulmayı, sanat eserlerinin estetik niteliğini tespit etmeyi öğrenirler. Öğrenciler, kendi kültürlerinin temel teşkil ettiği geniş kültürel yapıyı anlar ve bu yapıya daha duyarlı hale gelirler. Tek yönlü gelişmeye ağırlık veren okul programlarının çocuğun/ gencin estetik eğitiminden yoksun kalmasına, hatta kendi yetiştiği alandaki veriminin bile düşmesine neden olacağını ifade eder (Buyurgan, S. ve Kumral, Ç. 100-104).

Aynı coğrafya içerisinde farklı kültürler bir arada, homojen bir toplum yapısı sergilenmektedir. Toplumda farklı tutum, farklı beğenilere sahip gruplar olacaktır. Eğitimle birey kendini tanıyacak, kendi değerlerini oluşturacak, kendi değerleri ile toplumsal değerler arasında paralellikler kuracaktır. Bunu yapabilmek için aklını, mantığını, görüş ve duyuş becerilerini kullanacaktır.

Sanat eğitiminin önemini vurgulayan düşünür Suut Kemal Yetkin (1967) de sanat eğitimine bir çeşit ahlâk eğitimi, diyerek bireyin kişiliğinin gelişiminde sanat eğitiminin neden önemli olduğunu ortaya koyar. Bu bağlamda, sanat eğitimi duyuşsal, devinışsel, bilişsel ve sezışsel davranışları tümüyle bir bütün halinde kapsar ve bu davranışları etkileyeceği dolayısıyla da değerler eğitimine bir katkısı göz ardı edilemez bir disiplin olacağı düşünülebilir. Home ise, “Güzel sanatlardaki bir beğeni, gerçekten çok yakını olduğu ahlâksal-duyu ile el ele yürür.” diyerek sanatın ahlâk üzerindeki etkisini vurgulamıştır (Arat,1987:173).

Tunalı' da (2010), Güzel insanı-ahlâki yönden de kusursuz kabul eder; Güzel ve iyi'nin, estetik ile etik'in yüzyıllardır düşünülen beraberliğini, bu beraberliğin temelini ise insan varlığında ve insan ruhunda bulunduğunu söyler. Bunun için, kalokagathia anlamındaki bu iyi ile güzel'in beraberliği, yalnız geçmiş yüzyıllarda değil, günümüzde de geçerliliğini sürdürür. Çünkü, güzel değeri ile insanın kurmuş olduğu ilgi ve bu ilginin sürekliliği, bizim obje dünyasına bakışımızı değiştirir, obje'ler üzerine verdiğimiz yargıları bir beğeni yargısı haline yükseltir. Bütün bu ilgiler içinde, ruhumuz biçim ve düzen kazanır. Böyle biçim ve düzen kazanmış bir ruh, elbette bu biçim ve düzene yalnız estetik varlık sınırları içinde değil, aynı zamanda ruhun bütünlüğü içinde de sahip olacaktır. Ruhun bu bütünlüğü içine ahlâk varlığı da girer. Bu ruh, yalnız estetik biçimi

değil, ahlâksal bir biçimi de gösterir. Bundan ötürü, güzel yönünden estetik bir biçim ve düzen kazanmış bir insanın, ahlâksal eylemler yönünden de belli bir biçim ve düzen kazanması gerekir. Çünkü, güzel değeri ve estetik bakımından biçim ve düzen elde etmiş bir ruh, artık yetkinliğe, insansallığa ulaşmış olur. Yetkin bir ruhtan ise yalnız estetik eylem bakımından değil, tüm eylemler bakımından bir yetkinlik beklenir.

Düzenli ve doğru bir sanat eğitimi almış olan bireylerin kendi normları, kendi güzellik anlayışları, oturmuş bir zevk ve yorumları vardır. ...Genelde sanat, sanat eserlerinin amacı sırf olumlu manevi-estetik idealleri terennüm etmek değil aynı zaman da gerçek hayattaki çirkin mânevi olayları yansıttığı zaman bile sanat eserleri çoğu kez kendi yüksek eğitici fonksiyonunu kaybetmiyor (Kurbanov,2011).

Sanat ve temel değerlerle ilişkisini ortaya koyan birçok söylem nitel çalışma olmasına rağmen nicel olarak bu ilişkiyi ortaya koyan çalışmalara rastlanmamıştır.

Bu çalışmanın da amacı; Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü öğrencileri ile Genel Lise öğrencilerin görsel sanat eğitimi alma durumlarına göre temel değer düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının incelenmesidir

Araştırma amacına uygun olarak geliştirilen alt amaçlar aşağıda sıralanmıştır:

1. Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Resim Bölümleri ile Genel Liselere devam eden öğrencilerin temel değerlerden başarı, güç, hazcılık, uyarılım, özyönelim, evrenselcilik, iyilikseverlik, geleneksellik, uyma, güvenlik alt boyutlarına ilişkin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Resim Bölümleri ile Genel Liselere devam eden öğrencilerin temel değerlere ilişkin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Yöntem

Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini, Türkiye’de 2011-2012 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören 6312 GSSL (RB) ile 1.852.111GL öğrencileri

oluşturmaktadır. Örneklemini ise, 782 GSSL (RB) öğrencisi ve 2334 GL öğrencisi oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada Kişisel Bilgi Formu ve Schwartz Portre Değerler Anketi kullanılmıştır.

Portre Değerler Ölçeği (PDÖ): Ölçek, Schwartz ve arkadaşları (2001) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, her biri ikişer cümleden oluşan 40 maddeden oluşmakta ve her maddede on değer tipinden biriyle ilişkili hedefleri veya istekleri temelinde kurgusal bir kişinin kısa sözel portresi çizilmektedir. Ölçek, katılımcıların kısa portresi çizilen kişilerin kendilerine ne kadar benzeyip benzemediğine ilişkin "Bana Çok Benziyor"dan "Bana Hiç Benzemiyor"a uzanan 6 seçenekten birini işaretlemelerine dayanmaktadır (Fırat, 2007: 117). Demirutku tarafından Türkçe'ye uyarlama çalışmasına 381 üniversite öğrencisi (186 kadın, 194 erkek, 1 yanıtız) katılmıştır. Örneklemin yaş ortalaması 21.4 yıl ($S = 1.54$) olarak hesaplanmıştır (Demirutku, 2010: 20).

Ölçeği 3 sosyal psikolog Türkçe'ye çevirmiş, bu çeviri sonucu elde edilen form iki İngilizce çeviri kursu öğreticisi ve değer konusunda uzman bir klinik psikologa sunulmuş ve İngilizce'ye çevirmeleri istenmiştir. Bazı ufak ayrıntılarda Schwartz'dan dönüt alınmıştır. Ölçeğin Türkçe uyarlaması, Demirutku ve araştırmacı tarafından güvenilirlik çözümlenmesine tâbi tutulmuştur (Fırat, 2007: 117).

Kişisel Bilgi Formu: Öğrencilerin cinsiyetlerini, sınıflarını, okul türünü, ailesi hakkında bilgi edinmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan sorulardan oluşan bir formdur.

Verilerin Analizi

Araştırma amaçları doğrultusunda toplanan veriler, özelliklerine uygun istatistiksel teknikler kullanılarak bilgisayar ortamında SPSS 17 (Statistical Package for The Social Sciences) paket programı kullanılarak çözümlenmiştir.

Bulgular

Alt Problem 1.

Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Resim Bölümleri ile Genel Liselere devam eden öğrencilerin temel değerlerden başarı, güç, hazcılık, uyarılım, özyönelim, evrenselcilik, iyilikseverlik, geleneksellik, uyma, güvenlik alt boyutlarına ilişkin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

GSSL(RB) ile GL'lere Devam Eden Öğrencilerin Okul Türüne Göre Temel Değerlerden Başarı Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

Bu araştırma sorusunu cevaplamak için veriler tek yönlü ANOVA testi için gerekli varsayımları karşılamadığından, alternatif test olan Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü Öğrencileri ile Genel Lise öğrencilerinin temel değer sistemlerinden başarı alt boyutuna ilişkin algıları arasında, okulun türüne göre önemli farklılık olup olmadığını saptamak amacıyla yapılan Kruskal Wallis H testinin betimsel sonuçları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1 GSSL (RB) ve GL öğrencilerinin Temel Değerlerden Başarı Alt Boyutuna İlişkin Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Ölçek	Okul Türü	Sıra Ortalaması	N
Başarı	GSSL (RB)	1690,57	782
	GL	1514,25	2334
	Toplam		3116

Tablo 1'da, "Portre Değerler Anketi"nden alınan bulgularına göre; grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında, yüksek sıra ortalaması puanına sahip grup GSSL öğrencilerinin oluşturduğu gruptur (1690,57).

GSSL (RB) ile GL devam eden öğrencilerin sıra ortalamalarının anlamlı fark taşıyıp taşımadığına ilişkin Kruskall Wallis testi sonuçları tablo2’de sunulmuştur.

Tablo 2 GSSL (RB) ile GL öğrencilerinin okul türüne göre temel değerlerden başarı alt boyutu puanları arasındaki farka ilişkin KRUSKALL WALLİS Testi Sonuçları

	Başarı
Ki-Kare	22,677
Df	1
P	,000

Tablo 2’ye göre GSSL (RB) ile GL devam eden öğrencilerin başarı sıra ortalaması arasında anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir [$\chi^2 = 22.677$ $p < .05$]. Anlamlı farkın GSSL (RB) öğrencileri lehine olduğunu, ölçek sıra ortalamalarının GSSL(RB) öğrencilerinin daha yüksek olmasıyla açıklanabilir.

GSSL(RB) ile GL'lere Devam Eden Öğrencilerin Okul Türüne Göre Temel Değerlerden Güç Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Öğrencileri ile Genel Lise öğrencilerinin temel değer sistemlerinden güç alt boyutuna ilişkin algıları arasında, okulun türüne göre önemli farklılık olup olmadığını saptamak amacıyla yapılan Kruskal Wallis H testi sonuçlarına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3 GSSL (RB) ve GL Öğrencilerinin Temel Değerlerden Güç Alt Boyutuna İlişkin Puanlarının Betimsel İstatistikleri.

Ölçek	Okul Türü	Sıra Ortalaması	N
güç	GSSL (RB)	1524,22	782
	GL	1569,98	2334
	Toplam		3116

Tablo3’de anlaşıldığı üzere; grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında GSSL(RB)’nin sıra ortalaması 1524,22 GL’nin sıra ortalaması 1569,98 olarak görülmektedir.

Temel değerlerden güç alt boyutuna ilişkin istatistiklerinden alınan sıra ortalamalarının anlamlı fark taşıyıp taşımadığına ilişkin test sonuçları Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4 GSSL (RB) ile GL öğrencilerinin okul türüne göre temel değerlerden güç alt boyutu puanları arasındaki farka ilişkin KRUSKALL WALLİS Testi Sonuçları

	Güç
Ki-Kare	1,527
Df	1
P	,217

Tablo 4’e göre Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü öğrencisi ile Genel Lise öğrencilerinin temel değerlerden güç alt boyutuna ilişkin puanları arasında okul türüne göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır [$\chi^2 = 1,527$ $p > .05$].

Elde edilen bulgulara göre; Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü öğrencilerinin ortaöğretim döneminde aldıkları resim eğitiminin temel değerlerden güç alt boyutuna ilişkin etkisinin anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmüştür.

GSSL(RB) ile GL'lere Devam Eden Öğrencilerin Okul Türüne Göre Temel Değerlerden Hazcılık Alt Boyutuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü Öğrencileri ile Genel Lise öğrencilerinin temel değer sistemlerinden hazcılık alt boyutuna ilişkin algıları arasında, okulun türüne göre anlamlı farklılık olup olmadığını saptamak amacıyla yapılan Kruskal Wallis H testinin betimsel sonuçları Tablo 5’de sunulmaktadır.

Tablo 5 GSSL (RB) ve GL Öğrencilerinin Hazcılık Alt Boyutuna İlişkin Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Ölçek	Okul Türü	Sıra Ortalaması	N
Hazcılık	GSSL (RB)	1594,01	782
	GL	1546,60	2334
	Toplam		3116

Tablo 5’de görüldüğü üzere; grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında GSSL(RB)’nin sıra ortalaması 1594,01 GL’nin sıra ortalaması 1546,60 olarak görünmektedir.

Hazcılık alt boyutuna ilişkin betimsel istatistik den alınan sıra ortalamalarının anlamlı fark taşıyıp taşımadığına ilişkin test sonuçları tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6 GSSL (RB) ile GL öğrencilerinin okul türüne göre temel değerlerden hazcılık alt boyutu puanları arasındaki farka ilişkin KRUSKALL WALLİS Testi Sonuçları

	Hazcılık
Ki-Kare	1,645
Df	1
P	,200

Tablo 6’ya göre; Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü öğrencisi ile Genel Lise öğrencilerinin temel insani değerlerden hazcılık alt boyutuna ilişkin puanları arasında okul türüne göre $P > 0.5$ ’den büyük olduğundan aralarında anlamlı bir fark yoktur. [$\chi^2 = 1.645$ $p > .05$].

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre; Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü öğrencilerinin ortaöğretim döneminde aldıkları resim eğitiminin temel değerlerden hazcılık alt boyutuna ilişkin etkisinde anlamlı bir farklılık oluşturmamaktadır.

GSSL(RB) ile GL'lere Devam Eden Öğrencilerin Okul Türüne Göre Temel Değerlerden Uyarılım Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü Öğrencileri ile Genel Lise öğrencilerinin temel değer sistemlerinden uyarılım alt boyutuna ilişkin algıları açısından, okulun türüne göre önemli farklılık olup olmadığını saptamak amacıyla yapılan Kruskal Wallis H testinin betimsel sonuçları Tablo 7’de sunulmaktadır.

Tablo 7 GSSL (RB) ve GL Öğrencilerinin Uyarılım Alt Boyutuna İlişkin Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Ölçek	Okul Türü	Sıra Ortalaması	N
Uyarılım	GSSL (RB)	1662,00	782
	GL	1523,82	2334
Toplam			3116

Tablo 7'den anlaşıldığı üzere; grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında GSSL(RB)'nin sıra ortalaması 1662,00 GL'nin sıra ortalaması 1523,82 olarak görünmektedir.

Uyarılım alt boyutuna ilişkin betimsel istatistikten alınan sıra ortalamalarının anlamlı fark gösterip göstermediğine ilişkin test sonuçları tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8 GSSL (RB) ile GL öğrencilerinin okul türüne göre temel değerlerden uyarılım alt boyutu puanları arasındaki farka ilişkin KRUSKALL WALLİS Testi Sonuçları

	Uyarılım
Ki-Kare	14,016
Df	1
P	,000

Tablo 8'de görüldüğü gibi, analiz sonuçları GSSL (RB) ile GL devam eden öğrencilerin uyarılım puanları arasında anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir [$\chi^2=14,016$ $p<.05$]. Anlamlı farkın GSSL (RB) öğrencileri lehine olduğunu, ölçek sıra ortalamalarının GL öğrencilerinden daha yüksek olmasıyla açıklanabilir.

Bulgulara göre; Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü öğrencilerinin ortaöğretim döneminde aldıkları resim eğitiminin temel değerlerden uyarılım alt boyutuna ilişkin etkisinin anlamlı bir farklılık oluşturmaktadır.

GSSL(RB) ile GL'lere Devam Eden Öğrencilerin Okul Türüne Göre Temel Değerlerden Özyönelim Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü Öğrencileri ile Genel Lise öğrencilerinin temel değer sistemlerinden özyönelim alt boyutuna ilişkin algıları arasında, okulun türüne göre önemli farklılık olup olmadığını saptamak amacıyla yapılan Kruskal Wallis H testinin betimsel sonuçları Tablo 9'da sunulmaktadır.

Tablo 9 GSSL (RB) ve GL Öğrencilerinin Özyönelim Alt Boyutuna İlişkin Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Ölçek	Okul Türü	Sıra Ortalaması	N
Özyönelim	GSSL (RB)	1736,17	782
	GL	1498,97	2334
Toplam			3116

Tablo 9’da alınan bulgulara göre; grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında GSSL(RB)’nin sıra ortalaması 1736,17 GL’nin sıra ortalaması 1498,97 olarak görünmektedir.

Tablo 10 GSSL (RB) ile GL öğrencilerinin okul türüne göre temel değerlerden özyönelim alt boyutu puanları arasındaki farka ilişkin KRUSKALL WALLİS Testi Sonuçları

	Özyönelim
Ki-Kare	41,233
Df	1
P	,000

Tablo 10’da görüldüğü gibi, GSSL (RB) ile GL devam eden öğrencilerin özyönelim puanları arasında anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir [$\chi^2 = 41,233$ $p < .05$]. Anlamlı farkın GSSL (RB) öğrencileri lehine olduğunu, ölçek sıra ortalamalarının GL öğrencilerinden daha yüksek olmasıyla açıklanabilir.

Elde edilen bulgulara göre GSSL (RB) öğrencilerinin ortaöğretim döneminde aldıkları resim eğitiminin temel değerlerden özyönelim alt boyutuna ilişkin etkisinin anlamlı bir farklılık oluşturmaktadır.

GSSL(RB) ile GL'lere Devam Eden Öğrencilerin Okul Türüne Göre Temel Değerlerden Evrensellik Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü Öğrencileri ile Genel Lise öğrencilerinin temel değer sistemlerinden evrensellik alt boyutuna ilişkin algıları arasında, okulun türüne göre önemli farklılık olup olmadığını saptamak amacıyla yapılan Kruskal Wallis H testinin betimsel sonuçları Tablo 11’de sunulmaktadır.

Tablo 11 GSSL (RB) ve GL öğrencilerinin Evrensellik Alt Boyutuna İlişkin Puanlarının Betimsel İstatistikleri.

Ölçek	Okul Türü	Sıra Ortalaması	N
Evrensellik	GSSL (RB)	1721,79	782
	GL	1503,79	2334
	Toplam		3116

Tablo 11’de görüldüğü gibi; grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında GSSL (RB)’nin sıra ortalaması 1721,79 GL’nin sıra ortalaması 1503,79 olarak görünmektedir.

Evrensellik alt boyutuna ilişkin istatistikten alınan sıra ortalamalarının anlamlı fark taşıyıp taşımadığına ilişkin test sonuçları tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12 GSSL (RB) ile GL öğrencilerinin okul türüne göre temel değerlerden evrensellik alt boyutu puanları arasındaki farka ilişkin KRUSKALL WALLİS Testi Sonuçları

	Evrensellik
Ki-Kare	34,595
Df	1
P	,000

Tablo 12’de görüldüğü gibi, GSSL (RB) ile GL devam eden öğrencilerin evrensellik puanları arasında anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir [$\chi^2 = 34,595$ $p < .05$]. Anlamlı farkın GSSL (RB) öğrencileri lehine olduğunu, ölçek sıra ortalamalarının GL öğrencilerinden daha yüksek olmasıyla açıklanabilir.

Bulgulara göre; GSSL(RB) öğrencilerinin ortaöğretim döneminde aldıkları resim eğitiminin temel değerlerden evrensellik alt boyutuna ilişkin etkisinin anlamlı bir farklılık oluşturmaktadır.

GSSL(RB) ile GL'lere Devam Eden Öğrencilerin Okul Türüne Göre Temel Değerlerden İyilikseverlik Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü Öğrencileri ile Genel Lise öğrencilerinin temel değer sistemlerinden iyilikseverlik alt boyutuna ilişkin algıları arasında, okulun türüne göre anlamlı farklılık

olup olmadığını saptamak amacıyla yapılan Kruskal Wallis H testinin betimsel sonuçları Tablo 13'de sunulmaktadır.

Tablo 13 GSSL (RB) ve GL Öğrencilerinin İyilikseverlik Alt Boyutuna İlişkin Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Ölçek	Okul Türü	Sıra Ortalaması	N
İyilikseverlik	GSSL (RB)	1638,86	782
	GL	1531,57	2334
	Toplam		3116

Tablo 13'de görüldüğü üzere; grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında GSSL(RB)'nin sıra ortalaması 1638,86 GL'nin sıra ortalaması 1531,57 olarak görünmektedir.

İyilikseverlik alt boyutuna ilişkin istatistikten alınan sıra ortalamalarının anlamlı fark taşıyıp taşımadığına ilişkin test sonuçları tablo 14'de belirtilmiştir.

Tablo 14 GSSL (RB) ile GL öğrencilerinin okul türüne göre temel değerlerden iyilikseverlik alt boyutu puanları arasındaki farka ilişkin KRUSKALL WALLİS Testi Sonuçları

	İyilikseverlik
Ki-Kare	8,414
Df	1
P	,004

Tablo 14'de görüldüğü gibi, analiz sonuçları GSSL (RB) ile GL devam eden öğrencilerin iyilikseverlik puanları arasında anlamlı farklılık göstermektedir [$\chi^2 = 8,414$ $p < .05$].

Bulgulara göre; Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü öğrencileri ile GL öğrencilerinin temel değerlerden iyilikseverlik alt boyutuna ilişkin puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir.

GSSL(RB) ile GL'lere Devam Eden Öğrencilerin Okul Türüne Göre Temel Değerlerden Geleneksellik Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü Öğrencileri ile Genel Lise öğrencilerinin temel değer sistemlerinden geleneksellik alt

boyutuna ilişkin algıları arasında, okulun türüne göre anlamlı farklılık olup olmadığını saptamak amacıyla yapılan Kruskal Wallis H testinin betimsel sonuçları Tablo15'de sunulmaktadır.

Tablo 15 GSSL (RB) ve GL Öğrencilerinin Geleneksellik Alt Boyutuna İlişkin Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Ölçek	Okul Türü	Sıra Ortalaması	N
Geleneksellik	GSSL (RB)	1533,03	782
	GL	1567,03	2334
	Toplam		3116

Tablo 15'te anlaşıldığı üzere; grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında GSSL(RB)'nin sıra ortalaması 1533,03 GL'nin sıra ortalaması 1567,03 olarak görünmektedir.

Tablo 16 GSSL (RB) ile GL öğrencilerinin okul türüne göre temel değerlerden geleneksellik alt boyutu puanları arasındaki farka ilişkin KRUSKALL WALLİS Testi Sonuçları

	Geleneksellik
Ki-Kare	,843
Df	1
P	,359

GSSL(RB) ile GL'lere Devam Eden Öğrencilerin Okul Türüne Göre Temel Değerlerden Uyma Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü Öğrencileri ile Genel Lise öğrencilerinin temel değer sistemlerinden uyma alt boyutuna ilişkin algıları arasında, okulun türüne göre anlamlı farklılık olup olmadığını saptamak amacıyla yapılan Kruskal Wallis H testinin betimsel sonuçları Tablo17'de sunulmaktadır.

Tablo 17 GSSL (RB) ve GL Öğrencilerinin Uyma Alt Boyutuna İlişkin Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Ölçek	Okul Türü	Sıra Ortalaması	N
Uyma	GSSL (RB)	1576,04	782

GL	1552,62	2334
Toplam		3116

Tablo 17’de alınan bulgularına göre; grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında GSSL(RB)’nin sıra ortalaması 1576,04 GL’nin sıra ortalaması 1552,62 olarak görünmektedir.

Temel değerlerden uyma alt boyutuna ilişkin istatistikten alınan sıra ortalamalarının anlamlı fark taşıyıp taşımadığına ilişkin test sonuçları tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 18 GSSL (RB) ile GL öğrencilerinin okul türüne göre temel değerlerden uyma alt boyutu puanları arasındaki farka ilişkin KRUSKALL WALLİS Testi Sonuçları

	Uyma
Ki-Kare	,400
Df	1
P	,527

Tablo 18’e göre Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü öğrencisi ile Genel Lise öğrencilerinin temel insani değerlerden uyma alt boyutuna ilişkin puanları arasında okul türüne göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır [$\chi^2 = .400$ $p > .05$].

Elde edilen bulgulara göre; GSSL(RB) öğrencilerinin ortaöğretim döneminde aldıkları resim eğitiminin temel değerlerden uyma alt boyutuna ilişkin etkisinin anlamlı bir farklılık oluşturmamaktadır.

GSSL(RB) ile GL'lere Devam Eden Öğrencilerin Okul Türüne Göre Temel Değerlerden Güvenlik Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü Öğrencileri ile Genel Lise öğrencilerinin temel değer sistemlerinden güvenlik alt boyutuna ilişkin algıları arasında, okulun türüne göre anlamlı farklılık olup olmadığını saptamak amacıyla yapılan Kruskal Wallis H testinin betimsel sonuçları Tablo19’da sunulmaktadır.

Tablo 19 GSSL (RB) ve GL Öğrencilerinin Güvenlik Alt Boyutuna İlişkin Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Ölçek	Okul Türü	Sıra Ortalaması	N
Güvenlik	GSSL (RB)	1607,62	782
	GL	1542,04	2334
	Toplam		3116

Tablo 19’da görüldüğü üzere; grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında GSSL(RB)’nin sıra ortalaması 1607,62 GL’nin sıra ortalaması 1542,04 olarak görünmektedir.

Güvenlik alt boyutuna ilişkin betimsel istatistikten alınan sıra ortalamalarının anlamlı fark taşıyıp taşımadığına ilişkin test sonuçları tablo 20’de sunulmuştur.

Tablo 20 GSSL (RB) ile GL öğrencilerinin okul türüne göre temel değerlerden güvenlik alt boyutu puanları arasındaki farka ilişkin KRUSKALL WALLİS Testi Sonuçları

	Güvenlik
Ki-Kare	3,133
Df	1
P	,077

Tablo 20’den anlaşıldığı üzere; Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü öğrencisi ile Genel Lise öğrencilerinin temel insani değerlerden güvenlik alt boyutuna ilişkin puanları arasında okul kültürüne göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır [$\chi^2 = 3.133$ $p > .05$].

Bulgulara göre; GL ile GSSL(RB) öğrencilerinin temel değerlerden güvenlik alt boyutuna ilişkin aralarında anlamlı bir farklılık oluşmamaktadır.

Alt Problem 2.

Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Resim Bölümleri ile Genel Liselere devam eden öğrencilerin temel değerlere ilişkin puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

GSSL(RB) ile GL'lere Devam Eden Öğrencilerin Okul Türüne Göre Toplam Temel Değerlere İlişkin Bulgular

Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü Öğrencileri ile Genel Lise öğrencilerinin temel değere ilişkin algıları arasında okul türüne göre anlamlı farklılık olup olmadığını saptamak amacıyla yapılan Kruskal Wallis H testinin betimsel sonuçları Tablo21'de sunulmaktadır.

Tablo 21 GSSL (RB) ve GL Öğrencilerinin Temel Değerlere İlişkin Toplam Puanlarının Betimsel İstatistikleri.

Ölçek	Okul Türü	Sıra Ortalaması	N
Temel değerler	GSSL (RB)	1627,06	782
	GL	1535,53	2334
	Toplam		3116

Tablo 21'den alınan bulgulara göre; grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında GSSL(RB)'nin sıra ortalaması 1627,06 GL'nin sıra ortalaması 1535,53 olarak görünmektedir.

Tablo 22 GSSL (RB) ve GL Öğrencilerinin okul türüne göre temel insani değerlere ilişkin toplam puanları arasındaki farka ilişkin KRUSKALL WALLİS Testi Sonuçları.

	Temel Değerler
Ki-Kare	6,065
Df	1
P	,014

Tablo 22'ye göre; Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü öğrencisi ile Genel Lise öğrencilerinin temel insani değerlere ilişkin toplam puanları arasında okul kültürüne göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur [$\chi^2 = 6.065$ p<.05].

Elde edilen bulgulara göre; GSSL(RB)öğrencileri ile GL öğrencilerinin temel değer algılarına ilişkin okulun türüne göre farklılık göstermektedir.

SonuçveTartışma

Çalışmada elde edilen bulgulara göre; GSSL(RB) ile GL öğrencileri arasında temel değerler bakımından GSSL(RB) öğrencilerinin lehine anlamlı fark bulunmuştur.

Çalışmada elde bulgulara göre; Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü öğrencilerinin ortaöğretim döneminde aldıkları sanat eğitiminin temel değerlerden güç, hazcılık alt boyutlarına ilişkin anlamlı bir farklılık oluşturmamaktadır. Literatürde konu ile ilgili çalışmalara bakıldığında çalışmanın sonucunu destekleyen araştırmalara rastlanmıştır. Bunlardan biri Hökelekli ve Gündüz (2004)'ün "Üstün Yetenekli çocukların Değer Yönelimleri ve Eğitimleri" konulu çalışmasıdır. Ankete 7-16 yaş arası 688 öğrenci katılmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre üstün yetenekli öğrencilerin en fazla iyilikseverlik, uyarılım ve barışseverlik yönelimlerini ortaya koyan ifadelere yer verdikleri, güç ve hazcılık gibi "bencil" denebilecek değer yönelimlerini en son sırada gelmektedir. Paralel sonuçlara ulaşan Aydın (2003)'nin "Gençliğin değer algısı (Konya örneği)" makalesinde değerlerin toplumumuzun gençlik kesiminde nasıl algılandığına ilişkin durum tespitini amaçlayan bir çalışma yapmıştır. Bu çalışma için ankete katılan 300 kişiden 211'i erkek, 89'u kızdır. Araştırma genelde sosyal, özelde dinî değerlerin, nasıl ve hangi düzeyde algılandığını, dönüşme yönünün ne olduğu noktasında düğümlenmektedir. Özgürlük en önemli değer olarak görünmektedir. Buna karşılık zenginlik (4.260 ortalaması ile) en düşük değere sahip bulunmuştur. Değerler açısından bakıldığında, modern değerlerde özgürlük, kendine saygı ve insan hakları gibi kişiselliği işaretleyen değerlerin bir önceliği olduğunu görülmüş. Zenginlik, değişik bir hayat talebi gibi modern değerler geri plânda kalmıştır. Bu sonuçlar bize; toplumumuzun seçiciliğini göstermektedir. (Aydın, 2003: 142).

Bunlardan başka sonuçlar elde edilmiş çalışmalara da rastlanmıştır. Farklı bir sonuca ulaşan Uğurlu (2007)'nin " Kariyer Değerleri: Lise Öğrencileri'nin Kariyer Değerleri Üzerine Bir Araştırma" başlıklı dönem projesinin bulgularına göre, lise öğrencilerinin en önem verdikleri kariyer değerleri sırası ile ekonomik kazanç, toplumsal saygınlık ve sosyal güvencedir (Uğurlu, 2007: 70). Araştırma sonuçlarına bakıldığında birey, bir takım ihtiyaçlarını karşılayabilmek için para kazanma, kendini güvende hissetme ve

toplum tarafından saygı görmek arzusu içindedir. Ülkemiz ekonomik ve sosyal koşulları göz önünde bulundurulduğunda, böyle bir sonuç hiç de şaşırtıcı değildir (Uğurlu, 2007: 72-73) . Özensel' in (2004) yaptığı araştırma da "Liseli kız ve erkek öğrencilerin değer yargıları ve Türk toplumunun temel toplumsal kurumlarına bakış açıları" isimli çalışmada liseye devam eden toplam 1394 lise son sınıf öğrencisine uygulanmış ve Özensel'in çalışmasında farklı olarak güç elde etmek belli bir oranda öne çıkmıştır (Özensel, 2007: 757).

Araştırma bulgularına göre; Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü öğrencileri ile Genel Lise Öğrencileri arasında temel değerlerden geleneksellik alt boyutuna ilişkin algılarında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Farklı sonuçlar elde eden; Küçük (2009) "Lise Gençliği Değerleri" konulu Yüksek Lisans Tezi kapsamında yaptığı araştırmada ankete katılan öğrencilerin % 48.5 'i "Dini ibadetlerin yerine getirilmesi" değer ifadesini gençlerin yarıdan fazlası çok önemli saymaktadır. Burada sorgulanan değer, dini ibadetlerin gerekliliği değil, bizzat yerine getirilmesi olduğu göz önünde tutulmalıdır. Bu açıdan bakıldığında, lise gençliğinin önemli bir bölümünün, dini sadece bir inanç olarak algılamadıkları, ibadetleri de gerekli saydıkları anlaşılmaktadır. Likaj (2008) ise; Türk gençlerinin toplumsal normları çok önemsedikleri ve aileleriyle ilişkilerinin çok sıkı olduğu saptanmış, geleneksel değerleri çok önemsedikleri tespit etmiştir. Aynı zamanda Türk gençliğinde bireysel değer yargılarından çok, dini ve ahlâki değer yargılarına katılımın daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Milli yargıları taşıyan değerlerin, Türk gençliği için bireysel değerlerden daha önemli olduğu görülmektedir. Sosyoloji literatüründe modern denilen değerlerin ise Türk gençliği açısından pek önemli olmadığı bu çalışmada tespit edilmiştir (s: 173).

İki okul türü arasında temel değerlerde anlamlı fark bulunmayan diğer alt boyut ise temel değerlerden uyma alt boyutudur. Sanat eğitimi alan bireyde bu tür özelliklerin yoğun olması beklenmektedir. Fakat anketlerin sonucunda GSSL(RB) öğrencileri ile GL öğrencileri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Fakat farklı bulgular ulaşan Toy (2006) sanat eğitimi alan ve almayan ergenlerin benlik tasarımı ve sosyal uyum becerileri arasındaki ilişkileri çeşitli değişkenler açısından ele aldığı yüksek lisans tezi çalışmasında, sanat eğitimi alma durumunun ergenlerin benlik tasarımına etkisinin anlamlı bulunduğu ve sanat eğitimi alan ergenlerde ergeni sanat eğitimi

almaya yönlendiren etkenin ergenin sosyal uyum puanında anlamlı farklılığa sebep olduğu bulgusuna ulaşmıştır.

Anlamlı farklılık elde edilemeyen diğer alt boyut ise güvenlik alt boyutudur. Dilmaç ve arkadaşları (2008) ise üniversite öğrencileri arasında sınıf düzeyinde değer alt boyutları puanları arasında farklılık olup olmadığını araştırmışlardır. Sınıf değişkenine göre değerler alt boyutları varyans analizi sonuçlarına baktığımızda sınıf değişkeninin değerler ölçeği alt boyutlarından özdenetim, evrensellik, yardımseverlik ve güvenlik alt boyutlarının puan ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılaştığı saptanmıştır. Farklı sonuçlar elde eden diğer bir çalışma da Güler (2010) 2009-2010 Eğitim-Öğretim yılında İstanbul İli Tuzla İlçesinde ki meslek lisesinde eğitim alan 350 öğrenciyle yaptığı " Meslek lisesi öğrencilerinin kariyer değerlerine ilişkin algılarının incelenmesi [İstanbul ili tuzla ilçesi örneği] "konulu tez çalışmasında elde ettiği bulgular, öğrencilerin "Güvenlik/İstikrar" kariyer değeri için verdikleri puanların, onların yaş seviyelerine göre anlamlı farklılaşmaya neden olduğunu göstermiştir. 17 veya üzerindeki yaş grubunda olan öğrenciler "Güvenlik/İstikrar" kariyer değerini 16 yaşındaki öğrencilere göre daha olumlu değerlendirmişlerdir (s: 59).

Temel değerler alt boyutlarına ilişkin yapılan analiz sonucunda ise evrenselcilik, özyönelim, başarı, uyarılım ve iyilikseverlik gibi boyutlarda GSSL(RB) öğrencilerinin lehine GL öğrencilerinden anlamlı farklılıklar taşıdığı bulgusuna ulaşılmıştır. Araştırmalar sonucunda bu bulguları destekleyen çalışmalara rastlanmıştır. Uyarılım alt boyutu bireyin heyecan ve yenilik arayışı ile açıklanabilir bu konuda çalışma yapan Çileli ve Tezer(1998)'in Türk Üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada ilk dört önemli değer aile güvenliği, içsel uyum, mutluluk ve kendine saygı duymak olarak tespit edilmiştir. Üçüncü derecede önemli görülen değer ise heyecan dolu yaşamaktır. Önem konumu açısından bulgularla paralellik görülmektedir (Akt: Altıntaş, 2005: 9). Çalışma sonucunu ilgilendiren diğer bir çalışmada ise Küçük (2009) "Lise Gençliği Değerleri" konulu yüksek lisans çalışmasında maceraperestlik ve eğlence konusunda farklı okul türleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını fakat cinsiyetler arasında anlamlı bir ilişki söz konusudur. Kızlar bu tür değerleri benimseme konusunda erkeklere oranla daha yüksek bir katılım göstermektedirler. Bu durumda kızlar daha maceraperest ve

eğlenceye daha düşkündür denilebilir. Maceraperestlik ve eğlence konusunda öğrencilerin okudukları sınıflar açısından anlamlı bir ilişki söz konusudur. Lise ikinci sınıfların, diğer sınıflarda okuyanlara göre daha maceraperest ve eğlence düşkünü olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla lise bir ve lise üçler gelmektedir (Küçük, 2009: 128-129).

GSSL (RB)'lerinde sanat eğitimini diğer lise türlerine göre daha yoğun bir programla alan öğrencilerin, GL'lerde sanat eğitimi alamayan yada seçmeli resim dersi olarak alan öğrencilere göre özyönelim değerleri GL öğrencileri lehine anlamlı çıkmıştır. Aynı sonuçlara ulaşan Güler (2010)“Meslek lisesi öğrencilerinin kariyer değerlerine ilişkin algılarının incelenmesi [İstanbul ili tuzla ilçesi örneği]” konulu tez çalışmasında 2009–2010 Eğitim-Öğretim yılında İstanbul İli Tuzla İlçesinde ki meslek liselerinde eğitim alan 350 öğrenci ile çalışmış ve bu çalışmayla öğrencilerin “Özerklik/Bağımsızlık” kariyer değeri için verdikleri puanların, onların sınıf seviyelerine göre anlamlı farklılaşmaya neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf değişkenine göre “Özerklik/Bağımsızlık” değerine ilişkin öğrenci algılarında görülen farklılığın kaynağını 11. sınıfların oluşturduğu görülmektedir. Buna göre; söz konusu kariyer değerini, 11. sınıf öğrencilerinin 10. ve 12.sınıf öğrencilerine göre daha fazla katıldıkları bulgusu tespit edilmiştir (s: 539). Destekleyici diğer bir araştırmada; Aydın değerlerin toplumumuzun gençlik kesiminde (Konya örneğinde) nasıl algılandığına ilişkin 1999 yılında yaptığı “Gençliğin Sosyal ve Dinî Değerleri” adını taşıyan ve durum tespitini amaçlayan çalışmasında özgürlük örneklem dünyamızda en önemli değer olarak görünmektedir. Aritmetik ortalamaya göre ilk on değeri sıralamak gerekirse özgürlüğü izleyen değerler şunlardır: temizlik, kendine saygı, sağlık, insan hakları, bağımsızlık, başarılı olmak, refah içinde olmak, akıllı olmak ve geniş görüşlü olmak (Aydın, 2003: 135).

Evrensellik alt boyutuna ilişkin elde edilen sonuçlara paralel sonuçlara ulaşılan çalışma da Dilmaç, Bozgeyikli ve Çıkılı (2008) tarafından 2007–2008 öğretim yılında Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan 637 öğretmen adayı ile "Öğretmen Adaylarının Değer algılarının Farklı Değişkenler açısından İncelenmesi" konulu çalışmasında elde edilen bulgularına göre; öğretmen adaylarının en çok önemsedikleri değerlerin

evrensellik, güvenlik, iyilikseverlik ve özyönelim olduğu görülmektedir.

İki okul türü öğrencileri arasında temel değerler bakımından GSSL(RB) öğrencilerinin lehine anlamlı fark bulunmuştur. Okul türünün değerlere etkisini ölçen diğer bir çalışma da Calp (2006) "Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Değerlere Bakışlarının İncelenmesi (Hatay Merkez İlçe Örneği)" konulu yüksek lisans tez çalışmasında öğrencilerin bireysel değerlere bakışları ile okudukları lise arasındaki fark anlamlı değildir. Başka bir ifadeyle, öğrencilerin bireysel değerlere bakışları, okudukları liseye göre farklılık göstermemektedir. Verilere göre, öğrencilerin entelektüel değerlere bakışları ile okudukları lise arasındaki fark anlamlı değildir. Başka bir ifadeyle, öğrencilerin entelektüel değerlere bakışları, okudukları liseye göre farklılık göstermemektedir. Fakat verilere göre, öğrencilerin ailevi değerlere bakışları ile okudukları lise arasındaki fark anlamlıdır. Başka bir ifadeyle, öğrencilerin ailevi değerlere bakışları, okudukları liseye göre farklılık göstermektedir (Calp, 2006: 43).

Sonuç olarak Türkiye'deki ortaöğretim kurumlarından Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Resim Bölümü ile genel lise öğrencileri arasındaki sanat eğitimi alma düzeyleriyle kazandıkları temel değerler arasındaki ilişkiyi ortaya koymak üzere yapılan bu çalışmada elde edilen sonuçlara göre; GSSL (RB) öğrencilerinin lehine farklılıklar görülmektedir. GSSL öğrencilerinde evrenselcilik, özyönelim, başarı, uyarılım ve iyilikseverlik gibi alt boyutlar daha önemli görülmekte iken güç, hazcılık, geleneksellik, uyma ve güvenlik alt boyutlarına ilişkin değerlerde ise iki okul türünde de farklılık görülmemiştir.

Öneriler

Araştırma sürecinde, değerler eğitimi konusunda yapılan çalışmaların genelde durumu belirlemeye yönelik çalışmalar olduğu görülmüştür. Özellikle sanat eğitiminin değerlere ve değer aktarımındaki etkisini, rolünü araştırmaya yönelik çalışmalara rastlanılmamıştır. Bu alandaki çalışmalar artırılmalıdır. Özellikle de sanat eğitimcilerinin bu konuda çalışmaları gerekmektedir.

GSSL (RB) ile GL öğrencileri arasında temel insani değerler bakımından GSSL (RB) öğrencilerinin lehine anlamlı çıkması sanat eğitiminin önemini ortaya koymaktadır. Ailelerin çocuklarını sanatsal faaliyetlere yönlendirerek çocukların kendilerini ve çevrelerini tanıma,

anlama, sorun çözme yolu olarak değerlerden yararlanmaları sağlanmalıdır.

Kaynaklar

- Altıntaş, H. (2005), Türk üniversite öğrencileri ile ebeveynlerinin tüketici olarak önem verdiği değerler ve diğer ülke tüketicileri ile karşılaştırılması. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 6 Sayı: 2 Aralık.
- Aydın, M. (2003). Gençliğin değer algısı: Konya örneği. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1 (3), 121-144.
- Arat, N. (1987).*Etik ve estetik değerler*. (2. Baskı). İstanbul: Say Yayınları.
- Aristoteles (1993). *Metafizik*. Cilt II. (Çev. Arslan A.).İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları: 74.
- Buyurgan, S. , Kumral, Ç. (2007). Bireyin Eğitim Sürecinde Sanat Eğitimi Neden Yer Almalıdır? 3. *Ulusal Sanat Eğitimi Sempozyumu*, 19 – 21 Kasım. Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara.
- Calp, Ö. (2006). *Lise son sınıf öğrencilerinin sosyal değerlere bakışlarının incelenmesi (Hatay Merkez İlçe Örneği)*.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demirutku, K. , Sümer, N. (2010, Haziran).Temel değerlerin ölçümü: portre değerler anketinin Türkçe uyarlaması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 13 (25), 17-25.
- Dılmaç, B. (2007). *Bir grup fen lisesi öğrencisine verilen insani değerler eğitiminin insani değerler ölçeği ile sınanması*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Dılmaç, B. , Bozgeyikli, H. ve Çıkılı, Y. (2008).Öğretmen adaylarının değer algılarının farklı değişkenler açısından incelenmesi, *Değerler Eğitimi Dergisi*, Cilt 6, No. 16, 69-91, Aralık.
- Fırat, N. (2007). *Okul kültürü ve öğretmenlerin değer sistemleri*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Güler, E. (2010). *Meslek lisesi öğrencilerinin kariyer değerlerine ilişkin algılarının incelenmesi[İstanbul ili tuzla ilçesi örneği]*.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Hökelekli, H. , Gündüz, T. (2007). Üstün yetenekli çocukların değer yönelimleri ve eğitimleri, Değerler Eğitimi Merkezi Uluslar arası Sempozyumu, İstanbul.
- Kurbanov, B. O. (2011). Ahlâki değerler ve sanat. Web: <http://www.hakveadalet.com/ahlaki-degerler-ve-sanat> internet adresinden 5 Temmuz 2011 'de alınmıştır.

- Küçük, L. (2009). *Lise gençliği değerleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Likaj, M. (2008). *Gençliğin kültür ve değerleri; Türk ve Arnavut gençliğinin karşılaştırmalı araştırması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2006). *Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Strateji ve Eylem Planı (2006-2011+)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Özensel, E. (2007). Liseli kız ve erkek öğrencilerin değer yargıları ve Türk toplumunun temel toplumsal kurumlarına bakış açıları. Değerler ve Eğitimi Uluslar arası Sempozyumunda sunuldu. 26-28 Kasım 2004-İstanbul.
- Şirin, A. (2007). Sanat eğitiminde yetişkin eğitiminin önemi. *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 23, 145-154
- Taşkesen, O. (2011). *Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Resim Bölümleri İle Genel Liselerde verilen görsel sanatlar eğitiminin öğrencilerin şiddete yönelik davranışlarına etkileri üzerine bir araştırma*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tolstoy, L. N. (2007). *Sanat nedir?*(Çev: Beyhan.M.).İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Toy, B. (2006). *Sanat eğitimi alan ve almayan 15-17 ergenlerin sosyal uyumlarının ve benlik tasarım düzeylerinin incelenmesi*.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tunalı, İ. (2010). *Eстетik*.(12. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Türk, İ. (2009). *Değerler eğitiminde saygı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- TTKB (2010). İlk Ders Genelgesi. Ankara.
- Uğurlu, O. (2007). *Kariyer değerleri: lise öğrencilerinin kariyer değerleri üzerine bir araştırma*. Dönem Projesi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Extended Summary

The aim of this research is to decide whether there is a significant connection between the basic value level of students who study at the Painting Department of Anatolian Fine Arts and Sport High School and Public High School students and their receiving art education. This is a study in which students' basic

value perception points were identified as dependent variable, and their receiving visual art education was identified as independent variable.

In order to identify the students who will participate in the samples of the study, Random method, one of the sampling methods depending on probability, was used. Personal data form and Schwartz Portre Value Questionnaires were used to get the necessary data for this research. The data which were obtained in the direction of research aims were analyzed using SPSS 17 (Statistical Package for The Social Sciences) software package. Kruskal Wallis H Technique was used in the analysis of data.

There is a meaningful difference on behalf of students of AFASHS (PD) between the students of AFASHS (PD) and PHS's students in terms of basic values. Inthe analysis of the results of sub-dimension of basic values a meaningful difference was observed on some dimensions such as universalism, self tendency, success, stimulation,kindness on behalf of students of AFASHS in comparison with PHS's students. Thereweren't any significant differences between two kinds of schools in other subdimensionssuch as strength, hedonism, self tendency, obedience and security.

During the research, it wasn't encountered with any works aimed at art education's effects and roles on values, and values transmissions. The shortcomings in this area should be dealt with. In the light of obtained findings schools and parents shouldn't only expect success from the students. Students' character education should equally be given importance, and it's thought that the students should be motivated to show positive behavior. It can be said that increasing visual art education in terms of quality can give positive results.

* * * *